

อิทธิพลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

Super leadership of School Administrator's Influencing to Student's Quality in School Under the Secondary Educational Service area office 18

พร้อมภรณ์ อนิสิต¹, สมุทร ชำนาญ², สุรัตน์ ไชยชมภู³
Phomkhoon Anissit¹, Samoth Chamnan², Surat Chaichomphoo³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม อยู่ในระดับมาก 3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. จากสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิต่างสร้างสรรค์

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ M. Ed., Educational Education Administration. of Education, Faculty of Education, Burapha University.

² Faculty of Education, Burapha University.

³ Faculty of Education, Burapha University.

(X_5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (X_4) และด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_2) สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวม (\hat{Y}) ได้ร้อยละ 55.1 และสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .879 + .159 (X_3) + .149 (X_5) + .157 (X_7) + .167 (X_4) + .130 (X_2)$$

หรือรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .211 Z_{x3} + .170 Z_{x5} + .243 Z_{x7} + .200 Z_{x4} + .137 Z_{x2}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร,คุณภาพผู้เรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

Abstract

The purposes of this research are to determine the level on superleadership of school administrators, level of student quality in school under The Secondary Educational Service Area Office 18 and the prediction of equation of superleadership influencing student quality in school under The Secondary Educational Service Area Office 18. The sample consisted of 341 teachers under The Secondary Educational Service Area Office 18. The instrument used for the study was a set of five-scale questionnaires. The statistical devices analysis of this study focused on the arithmetic mean, standard deviation, Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

The result the research were as follows: 1. The superleadership of school administrators level of under The Secondary Educational Service Area Office 18 as a whole and each aspects were found to be a high level. 2. The student quality level of under The Secondary Educational Service Area Office 18 were rated at a high level. 3. There was positive relationship between school superleadership of administration's and student quality under The Secondary Educational Service Area Office 18 with statistically significant difference at the level of .05 4. According to the best prediction equation, it indicate of that superleadership of the self-set goals (X_3), facilitate self-leadership though reward and constructive reprimand (X_5), facilitate self-leadership culture (X_7), create positive thought patterns (X_4) and model self-leadership (X_2) as a whole (\hat{Y}) at 55.1 percent prediction and could cooperatively predict student quality with statistically significant difference at the level of .05. The raw data equation was shown as below:

$$\hat{Y} = .879 + .159 (X_3) + .149 (X_5) + .157 (X_7) + .167 (X_4) + .130 (X_2)$$

or

$$\hat{Z} = .211 Z_{x3} + .170 Z_{x5} + .243 Z_{x7} + .200 Z_{x4} + .137 Z_{x2}$$

Keywords: Superleadership, Student quality, Secondary Educational Service Area Office 18

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการด้านต่างๆของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1) ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งเสริมสร้างสมรรถนะประชาชนของประเทศสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างสันติสุขในสังคมไทย และเป็นกำลังสำคัญในการนำพาประเทศให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย คือ การศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในการดำรงชีวิตเพื่อการอยู่รอด เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถเพื่อดำเนินชีวิต ปรับปรุงคุณภาพชีวิต และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนเสริมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่ (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, 2547: 72)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทที่สำคัญคือจะต้องนำเอาความรู้ความสามารถความเป็นผู้นำมาบริหารสถานศึกษา โดยดำเนินการรวบรวมพลังและใช้ประโยชน์ของบุคลากรภายในสถานศึกษาให้ได้มากที่สุดในการที่จะมาช่วยกันทำงาน นอกจากนี้ยังสามารถเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินการงานภายในโรงเรียนเกิด

ประสิทธิภาพสูงสุดและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (พรรณพร หฤทัยถาวร, 2542: 2) ดังที่ คุณวุฒิ คนฉลาด (2540: 5) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารว่า เป็นลักษณะการบริหารงานตามกระบวนการ (Administrative Process) ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องปฏิบัติเป็นขั้นตอน และการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการปฏิบัติงานนั้น พฤติกรรมภาวะผู้นำมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมและถูกต้องตามทฤษฎีหรือหลักการทางการบริหารแล้วย่อมได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยได้ทั้งคนและงานในที่สุด การบริหารก็จะประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991: 18-35) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้พฤติกรรมผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) โดยนำกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะทำให้อุบลการเป็นผู้นำตนเองมาใช้ในการบริหาร ซึ่งมี 7 ขั้นตอน

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18” เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และนำผลวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำอันเป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายในสถานศึกษาและชุมชน อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หรือไม่

4. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้หรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงอิทธิพลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน อันประกอบด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 7 ด้าน ตามแนวความคิดของแมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991: 33) คือ 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและคำนิทางสร้างสรรค์ 6) สนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยศึกษาจากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 หน้า 3-6) ซึ่งคุณภาพผู้

เรียนมี 8 ด้าน คือ 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ 5) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 6) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 7) ผู้เรียนมีสุขภาพดี สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี 8) ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่พิเศษ	1,338	154
ขนาดใหญ่	680	78
ขนาดกลาง	766	88
ขนาดเล็ก	184	21
รวม	2,968	341

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ เหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ แมนซ์และซิมส์ (Manz & Sims, 1991:

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีประชากรทั้งหมดจำนวน 2,968 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา เพราะขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน

33) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำ 7 ประการ จำนวน 55 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน

ด้านคุณภาพผู้เรียน จากมาตรฐานการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(2549: 3-6) ลักษณะของแบบสอบถามเป็น
ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ตาม
จำนวนของตัวบ่งชี้ จำนวน 33 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 340 ชุด ให้แก่ ครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุซองแต่ละชุดอย่างมิดชิดพร้อมติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของ ถึงผู้วิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนตามกำหนด
3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทำการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับ
4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
5. นำผลคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแยกวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะ
ผู้เหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert, 1987 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติของของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดโดยใช้จุดตัดของคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 103)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพ
ผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert, 1987 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติของของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้จุดตัดของคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมาย

ค่าเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545: 103)

การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) โดยอาศัยเกณฑ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 144) คือ สูงมาก สูงปานกลาง ค่อนข้างต่ำ และต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้

1. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

3. สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Step-wise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์

1.3 ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ กระตุ้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

1.5 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและคำหนิทางสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

1.6 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างคณะทำงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

1.7 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แนะนำการประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบ ผดุงเกียรติยศ เพื่อชื่อเสียงของโรงเรียน

2. ระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนมีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างรู้

2.2 ด้านผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.3 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนมีความ

เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน และ ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

2.4 ด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนสามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้

2.5 ด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่ สพฐ. กำหนด อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหา

2.7 ด้านผู้เรียนมีสุนทรีย์ สุขภาพ และสุขภาพจิตที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

2.8 ด้านผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้เรียนชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ

3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .713$) ส่วนในรายด้านส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง .224 - .650 ส่วนด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในระดับสูง และด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในระดับค่อนข้างต่ำ ดังนั้นภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่มีอำนาจพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยพบว่า มี 5 ด้าน คือ การกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X_3) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิต่างสร้างสรรค์ (X_5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X_7) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (X_4) และการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X_2) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกคู่ผสมของทั้ง 5 ด้านเท่ากับ .742 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้านรวมกัน สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ร้อยละ 55.1 เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ดีที่สุดในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .879 + .159 (X_3) + .149 (X_5) + .157 (X_7) + .167 (X_4) + .130 (X_2)$$

หรือในรูปสมการคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .211 Z_{x3} + .170 Z_{x5} + .243 Z_{x7} + .200 Z_{x4} + .137 Z_{x2}$$

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอิทธิพลภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 7 ด้านคือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิต่างสร้างสรรค์ ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างคณะทำงาน และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนทักษะ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดี และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม ในการ

ที่จะทำให้การปฏิบัติราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความก้าวหน้าแก่ราชการโดย ต้องมีการพัฒนาสมรรถนะในลักษณะขององค์รวม รวมถึงมีความยืดหยุ่นทั้งสาระการพัฒนา และวิธีการเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการดำรง ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และสามารถ พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามการศึกษา ให้ผู้ ผ่านการพัฒนา มีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ ความเป็น ผู้นำ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา อีกทั้งสามารถ นำการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้าง วัฒนธรรมคุณภาพและวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในการปฏิบัติงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18, 2553: 51) ดังที่ สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2545) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีความสามารถในการสร้างภาพที่พึง ประสงค์และสามารถโน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานเข้าใจ และยอมรับบนวามนโยบายและวิธีการประเมินปฏิบัติ งานที่มุ่งเป้าหมายขององค์กร และยังแสดงให้เห็น ว่าผู้บริหารได้มีการพัฒนา ส่งเสริม กระตุ้นผู้ร่วมงาน ให้มีเจตคติที่ดี มีความรู้ความสามารถ และ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการที่ผู้บริหาร มีความสามารถทำให้ผู้อื่นเกิดแรงบันดาลใจใน การทำงาน ทำให้งานที่ปฏิบัติมีประสิทธิภาพ สูงสุด อีกทั้ง สุวีระ ทรงเมตตา (2548) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมุ่งมั่นพัฒนาบุคลากรตามความ ต้องการและความสนใจ สนับสนุนให้ได้รับโอกาส ในการพัฒนางานโดยให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน เพื่อให้บุคลากร เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นำหรือผู้บริหาร พยายามสร้างคนรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ของ Bass and Avolio (1991) กล่าวว่า ผู้นำ ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างเพื่อให้เป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธาไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิด

ความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน ด้วยเหตุนี้จึงส่ง ผลให้พนักงานปฏิบัติตาม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นำจะ เสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความ มั่นใจของผู้ตาม และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวก เดียวกันกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์ และการมีจุด ประสงค์ร่วมกัน ผู้นำแสดงความมั่นใจช่วยสร้าง ความรู้สึกเป็นเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ ต้องการ ผู้ตามจะเลียนแบบผู้นำ ทั้งนี้จะส่งผล ให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจ ในส่วนของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติงานมีความพอใจซึ่งจะ ส่งผลต่อความสำเร็จทั้งให้ความต้องการของครู ผู้ปฏิบัติงานเองและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยชนะ นาทสีทา (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถาน ศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน โดยภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ตะวีย์ฉาย โก ทัน (2555) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้ บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วุฒิพงษ์ นาสม ขวัญ (2555) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้ บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายบ้านค่าย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายบ้านค่ายโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียง

ลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่าด้วย การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุขนั่นเอง เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542: 50) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาโรงเรียนตามแผนพัฒนาการศึกษา ที่เน้นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ด้านความรู้และปัญญา ทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนมีการแข่งขันบนเวทีโลกโดยสถานศึกษาปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีกรวางแผนการจัดการและพัฒนาปัจจัยกระบวนการและผลผลิต จนเชื่อว่า สามารถจัดการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ตามหลักสูตรและความคาดหวังของสังคมอย่างมีคุณภาพ และยิ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งได้มุ่งเน้นในการพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้เป็นเรื่องจำเป็นที่รัฐต้องดำเนินการ โดยจะต้องให้การศึกษากับประชาชน เพื่อให้ศักยภาพมีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม

คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีตีวรรณ สิพพานิช (2550: 85) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก พบว่า คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวีตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2554: 101) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม พบว่า ระดับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร ทั้ง 7 ด้านคือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิต่างสร้างสรรค์ ด้านสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .713$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่วางแผนและกำหนดทิศทางของสถานศึกษา โดยในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความ

สุขรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิถีวรรณ ลีพหวนิช (2550: 88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อัมพร อิสสรารักษ์ (2547: 97) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2540: 138) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

4. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 7 ด้าน ผลการศึกษาค้นคว้าจากการพยากรณ์แบบขั้นตอน โดยเลือกรูปแบบที่ดีที่สุดในการนำเสนอ พบว่า ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิต่างสร้างสรรค์ ด้านการอำนวยความสะดวก

ให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองเป็นตัวพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ดีที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารต้องมีความตั้งใจและมั่นใจที่จะต่อสู้เพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จในงาน ทำให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น รับรู้ว่าจะงานที่ทำนั้นมีคุณค่าและมีความหมายซึ่งจะทำให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงาน เมื่อบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองแล้ว บุคลากรก็สามารถดำเนินงานหรือปฏิบัติงานอย่างมีทิศทางที่แน่นอน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542: 92-95) ซึ่งสอดคล้องกับ สมุทร ชำนาญ (2554: 179-180) กล่าวว่า ผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในด้านต่างๆ เพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน คือ เสนอแนะแนวทางในการจัดหาสวัสดิการ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย ประเพณี และค่านิยมที่ดีงาม อันจะก่อให้เกิดความรัก ความศรัทธาต่อหน่วยงาน ทำให้เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมที่ดี สร้างศักยภาพในการเป็นผู้นำของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิถีวรรณ ลีพหวนิช (2550: 89) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำสามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย นพรัตน์ (2540: 153) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 12 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีบางด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ให้คำแนะนำแก่บุคลากรเกี่ยวกับขอบข่ายงานที่ปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ให้เกียรติและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษานำมาเป็นแบบอย่างพฤติกรรมทำให้เกิดความเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้

3. ด้านการกระตุ้นบุคลากรให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้กำลังใจบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของตนเอง แนะนำบุคลากรเพื่อแนะนำแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งแนะนำบุคลากรเรื่องการสร้างความคาดหวังให้กับตนเอง

4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรคิดค้นและเลือกแนวทางที่หลากหลายเพื่อการปฏิบัติงาน มีแนวคิด หลักการและทฤษฎีให้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถใช้การติดต่อสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีสติในการแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ให้บรรลุไปได้ด้วยดี

5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและคำทักท้วงสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรพิจารณาความดีความชอบ

ด้วยความเป็นธรรม อีกทั้งบริหารงานโดยใช้การกระจายอำนาจ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จมาสู่องค์กร พร้อมทั้งยกย่องชมเชยบุคลากรที่ประสบผลสำเร็จ ให้บุคลากรมีความภาคภูมิใจ และเป็นแรงกระตุ้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

6. ด้านสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนางานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถสร้างทีมงาน มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงาน และยึดแนวทางการปฏิบัติตามความรู้สึกร่วมคิดและมติของกลุ่ม เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อีกทั้งผู้บริหารพยายามสร้างสรรค์ให้เกิดความร่วมมือและร่วมใจในบรรดาผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานไปสู่เป้าหมายและมองหากทางแก้ปัญหาร่วมกันพร้อมสร้างความสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือระหว่างกัน

7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องสร้างระบบความคิดให้บุคลากรเกิดความรักความศรัทธา ความประทับใจความภาคภูมิใจและผูกพันต่อหน่วยงานส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย ประเพณี และค่านิยมที่ดี รวมถึงจัดสวัสดิการและบริการต่างๆ ให้กับบุคลากรอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร ทำให้บุคลากรมีความรักความผูกพันต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ส่งผลต่อบัณฑิตอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ หรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับเป็นกฎหมาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยชนะ นาทสีทา. (2553). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิติวรรณ สีพหวนิช. (2550). การศึกษาภาวะผู้นำกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตะวันฉาย โกทั้น. (2555). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณพร หฤทัยถาวร. (2542). ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาฯ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์ เรืองสุวรรณ. (2547). หลักการบริหารการศึกษา. ม.ป.ท.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วันชัย นพรัตน์. (2540). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ
- วุฒิพงษ์ นาสมขวัญ. (2555). ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สมุทรา ชำนาญ. (2554). ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 1). ระยอง: พี เอส การพิมพ์.
- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2545). เอกสารประกอบการสอน วิชา หลักการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิระ ทรงเมตตา. (2541). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องภาวะผู้นำและแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2553). สารสนเทศการศึกษา ปีการศึกษา 2553. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- อัมพร อีสสรารักษ์. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bass, B.M. and Avolio, B.J. (1991). *Manual for the multifactor leadership questionnaire*. Palo Alto, CA: Counseling Psychologist Press.
- Likert, R.R. (1962). *New pattern of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Manz, J.M., & Sims, P.V. (1991). *Public administration* (5thed.). New York: The Ronald Press.
- Miles, R.M. (1980). *Macro Organizational behavior*. Illinois: Glen-View.